

Miljöpolicy Sättra Varf intresseförening (SVI), Sättra Båtsällskap och Fiskarfjärdens Båtklubb

Beslutad av Sättra Båtsällskap på årsmötet 2016-03-09. Ett års senareläggning beslutades på Sättra Båtsällskaps årsmöte 2017-02-23 och på Fiskarfjärdens styrelsemöte. ”2017 genomförde Stockholm Stad en inspektion där vi fem anmärkningar. Fyra av dessa accepterade vi en begärde vi dispens för och fick det (spolning). Dessa har nu förts in i denna reviderade version som godkändes av SBS och FBKs årsmöten 2018-02-22.

Innehåll

Miljöpolicy för Sättra Varfs Intresseförening, Sättra Båtsällskap och Fiskarfjärdens Båtklubb	2
Båtbottenfärger och båtunderhåll	3
Regler för biocidfärger.....	3
Alternativ till användandet av biocidfärger i miljöer där det sker påväxt.....	3
Hur hantera båtar med tidigare biocidfärger?	4
Regler.....	4
Bilaga 1: Miljöplan	7
Bilaga 2: In formation om miljö- och hälsoeffekter av några ämnen:.....	9
Bilaga 3: Ansvarsfördelning för egenkontroll på respektive organisation	12

Miljöpolicy för Sättra Varfs Intresseförening, Sättra Båtsällskap och Fiskarfjärdens Båtklubb

Sättra båtsällskap (SBS) är tillsammans med Fiskarfjärdens Båtklubb (FBK) medlemmar i Sättra Varfs Intresseförening (SVI) som sköter varvsverksamheten. På varvet, som ligger i anslutning till Sättra Båtsällskaps hamn, förvaras vintertid ca 500 båtar. SVI administrerar med helt ideella insatser upptagningen och sjösättningen av samtliga båtar.

Verksamheten har fortgått här på samma plats sedan mitten på 1960-talet även om varv funnits här sedan flera hundra år tillbaka i tiden.

Förutom båtar från klubbarna SBS och FBK kommer även en hel del båtar från andra båtklubbar eller båtar helt utan båtklubbstillhörighet. Dessa båtar som inte är med i någon av ovanstående klubbar kallas kort och gott för "SVI-båtar."

Sjösättning och upptagning äger rum några hektiska helger på våren och hösten. SVI arrenderar området av Stockholms Stads Idrottsförvaltning under viss tid av året så därför är det viktigt att båtarna tas upp och sjösätts på avsedd tid.

Sättra Varfs Intresseförening, organisationsnummer 802453-6610, Sättra båtsällskap organisationsnummer 802004-5087 och Fiskarfjärdens båtklubb organisationsnummer 802448-3680 har beslutat att för årsmöten 2016 ha en gemensam Miljöpolicy och Miljöplan med separata avfallshanteringsplaner. Miljöpolicy och Miljöplan skall antas, för alla tre organisationer, på SBS och FBK årsmöten och ändringar skall i framtiden godkännas på dessa årsmöten.

Verksamheten skall bedrivas i linje med de lagar och förordningar som berör verksamheten som miljöbalken tillsammans med vattendirektivet och miljödirektivet.

Vi skall verka för att Sveriges miljömål där båtlivet kan påverka skall uppnås. (Se <http://www.miljomal.se/>)

Då främst målen:

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Giftfri Miljö

Ansvaret att *styra, underlätta efterlevande och följa upp* att detta sker, ligger på respektive organisations styrelse. Detta kommer att ske via denna miljöpolicy och en miljöplan. Respektive organisation kommer också att ha sin egen avfallshanteringsplan och genomföra egenkontroll enligt SBU's checklista.

Ansvaret för att följa miljöpolicy, miljöplan och avfallshanteringsplan ligger på respektive styrelse och på medlemmarna när det gäller aktiviteter som de själva genomför som t ex båtunderhåll.

Båtbottenfärger och båtunderhåll

Regler för biocidfärger

Båtar som är från 1991 eller äldre kan ha målats med färg innehållande tributyltenn (TBT). Tributyltenn är ett extremt giftigt och hormonstörande ämne. Ämnet är totalförbjudet i Sverige och får därför inte förekomma på båtar. Detta gäller även om båten har ommålats med andra färger senare. Det betyder att ämnet inte heller får förekomma i underliggande färglager.

Bottenfärger som innehåller biocider räknas som bekämpningsmedel och måste därför granskas och godkännas av Kemikalieinspektionen innan de får säljas eller användas.

En biocidprodukt definieras i EU: s biocidförordning som "Varje ämne eller blandning som i den form det eller den levereras till användaren består av, innehåller eller genererar ett eller flera verksamma ämnen avsedda att förstöra, hindra, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över skadliga organismer på annat sätt än enbart genom fysisk eller mekanisk inverkan." (Artikel 3).

För fritidsbåtar med huvudsaklig förtöjningsplats i **Bottniska viken och i insjöar** finns det inga av Kemikalieinspektionen godkända båtbottnfärger. I dessa vatten får man bara använda sådana färger som inte kräver godkännande.

Kemikalieinspektionen tar vid sin bedömning av båtbottnfärger särskild hänsyn till användning i **Östersjön**. För fritidsbåtar med huvudsaklig förtöjningsplats mellan Trelleborg och Örskär är vissa biocidfärger tillåtna.

För fritidsbåtar med huvudsaklig förtöjningsplats på **Västkusten** (från Trelleborg till norska gränsen) är andra biocidfärger tillåtna.

I Kemikalieinspektionens [register över bekämpningsmedel](#) kan du kontrollera om den båtbottnfärg du planerar att använda är godkänd och få annan viktig information om användningen.

Alternativ till användandet av biocidfärger i miljöer där det sker påväxt

Det finns alternativ till färger innehållande biocider i miljöer där det sker påväxt. För att förhindra spridning av biocider skall i dessa fall alla gamla biocidfärglager avlägsnas om sådana finns.

- Borsttvätta i vattnet. Längs östersjökusten, och särskilt kring Stockholm finns flera borsttvättar.
- Lyft och högtryckstvätta. Detta behöver göras några gånger per säsong beroende på när påväxten sker och hur mycket det växer.
- Skrubba för hand. Det finns flera produkter på marknaden som du kan ta hjälp av.
- Spänn skyddsduk under båten. Duken sätts upp på din båtplats.
- Förvara båten ovan vattenytan och sjösätt när den ska användas. Mindre båtar kan förvaras på trailer på land. Men för både stora och små båtar kan en lyftanordning på båtplatsen vara en bra lösning.

Annat alternativ:

- Använda de båtbottnfärger som förhindrar påväxt enbart på fysikalisk väg, till exempel genom en ytstruktur där påväxten inte får fäste. Forskning pågår för att hitta sådana alternativ.

Hur hantera båtar med tidigare biocidfärger?

- Båtar som tidigare använt biocidfärg bör ta bort dessa färger. Särskilt gäller det förbjudna färger och då sådana som innehåller TBT. Det kan ske via blästring, slipning eller skrapning. I alla tre fall skall människor som utför arbetet skyddas och avfallet hanteras enligt de regler som gäller enligt nedan.

Regler

Regler för fritidsbåtar som är med i Sättra Varfs Intresseförening , Sättra Båtsällskap och Fiskarfjärdens Båtklubb:

1. Fritidsbåtar med känd bottenfärg som innehåller TBT skall snarast dock senast 2018 saneras. Saneringsarbetet måste utföras fackmässigt så att den som sanerar inte exponeras för TBT. Saneringen ska utföras så att inget spill/läckage uppstår och resterna ska samlas in och omhändertas som farligt avfall.
2. Fritidsbåtar med okänd bottenfärg där TBT kan förekomma (runt 1991 och äldre) skall undersökas för att utesluta TBT. Hittas TBT skall de snarast saneras dock senast 2018 Saneringsarbetet måste utföras fackmässigt så att den som sanerar inte exponeras för TBT. Saneringen ska utföras så att inget spill/läckage uppstår och resterna ska samlas in och omhändertas som farligt avfall.
3. Fritidsbåtar med sk blödande färger får inte användas varken i hamnarna eller på varvet före om sjösättning 2017 och skall vara sanerade senast 2017. Saneringen ska utföras så att inget spill/läckage uppstår och resterna ska samlas in och omhändertas som farligt avfall
4. Fritidsbåtar med huvudsaklig förtöjningsplats i inlandsvatten, Bottenviken eller Bottenhavet norr om Örskär skall inte använda biocidfärger. Läckar båten sådana färger skall botten snarast saneras dock senast 2020.
5. Fritidsbåtar som har huvudsaklig förtöjningsplats mellan **Trelleborg och Örskär** kan använda av kemikalieinspektionen godkända biocidfärger för detta område och privat användning **senast fram till 2019. Senast 2020 skall sanering av nya och äldre biocidfärger ha skett.** Saneringsarbetet måste utföras fackmässigt så att den som sanerar inte exponeras biocider. Saneringen ska utföras så att inget spill/läckage uppstår och resterna ska samlas in och omhändertas som farligt avfall. Undantag från förbudet kan beviljas av SVI styrelse om inga rimliga alternativa lösningar finns.
6. Fritidsbåtar där det finns risk för läckage av giftiga ämnen skall om spolning på land genomföra lägga en tät presenning under båten och i möjligaste mån samla ihop färgavfall och deponera detta som farligt avfall. Om blödande biocidfärger förekommer trots att de är förbjudna på SVI, FBK och SBS behöver man vara extra försiktig. Detta är båtägarens ansvar.
7. Användande av slipmaskin med uppsamlingspåse förordas om risk finns att skrapdammet innehåller miljögifter. Detta är båtägarens ansvar.
8. Skrap- och slipdammet skall hanteras som farligt avfall. Detta är båtägarens ansvar.
9. För att undvika spridning av giftiga ämnen ska båtens undersida samt sidor täckas vid underhållsarbeten där risk för spill/läckage förekommer. Exempel på sådana arbeten är oljebyte, hantering av konserveringsvätska, målning, förbättringsarbeten, skraparbeten och dylikt. Se därför till att täcka överallt där risk för läckage/spill finns och lämna in det uppkomna avfallet som

farligt avfall. (se avfallshanteringsplan för aktuell organisation och instruktion för täckning). Detta är båtägarens ansvar.

10. Person som utför underhållsarbete kan utsättas för mycket giftiga kemikalier. Det kan vara genom damm (inandning), vidröring, mun, ögon och dylikt. Dessa personer bör använda relevant personligt skydd. Tänk på att använda munskydd typ halvmask med ändamålsenligt filter, skyddsglasögon, heltäckande skyddskläder och dylikt. Skyddet skall anpassas till de gifter du utsätts för. För val av lämplig skyddsutrustning vid underhållsarbete se förpackningens eller bipacksedelns skyddsföreskrifter. Information om andningsskydd finns på www.andningsskydd.nu. Detta är båtägarens ansvar alternativt det företag som utför arbetet.
11. Fritidsbåtägaren som är medlem i SVI, FBK eller SBS är ansvarig för att följa dessa regler och skyldig att till SVI varje år på begäran rapportera:
 - a. huvudsaklig förtöjningsplats
 - b. vilken typ av bottenfärg som tidigare använts och används nu
 - c. år för första bottenmålning (oftast tillverkningsår)
 - d. Material på båtskrovet
 - e. Planerad och genomförd sanering om biocidfärger använts
12. SVI, SBS och FBK skall med aktiviteter i miljöplanen:
 - a. i möjligaste mån underlätta för båtägarna att följa reglerna
 - b. driva att miljöpolicyn följs
 - c. följa upp årligen att miljöpolicyn följs

Rutiner för användandet av kemikalier vid tvätt av båtdäck och båtarna ovansida

Kemikalier som används för att tvätta båtdäck och liknande ytor läcker direkt i vattnet och kan leda till att föroreningar och på sikt allvarliga miljöskador. I första hand anmodas båtägaren att använda endast varmt vatten. I andra hand anmodas endast användning av biologiskt nedbrytbart rengöringsmedel vid tvätt av båtarnas däck och ovansida. Detta är båtägarens ansvar.

Rutiner för vad som skall göras vid tillbud

Vid akuta utsläpp av oljor eller andra föroreningar i vattnet skall den som upptäcker utsläppet genast kontakta räddningstjänsten via nödnummer 112. Ring också Stockholms Stads Vattendriftcentral på dagtid 08 52212000 på kvällar och helger SOS Alarm 08-45425 70 så att de kan spåra källan. Vill tillbud på SVI kontakta också SVIs varvschef alternativt ordförande. Vid tillbud i SBS eller FBKs hamnar kontakta SBS eller FBS ordförande eller hamnchefer

I väntan på instruktioner från ansvarig gör det som är möjligt för att förebygga ytterligare skada och åtgärda den skada som skett t ex placera ut länsar och absorbenter (Finns i matsckjulet hos SVI).

Hantering av förorenat slagvatten eller spill av farliga ämnen se nästa kapitel.

Rutiner för att undvika att förorenat slagvatten släpps i sjön

Miljöglykol/propylenglykol- "grön glykol"- bör användas istället för etylenglykol som är giftig. Miljöanpassade biologiskt nedbrytbara oljor rekommenderas före mineraloljor. Glykol, olja och bensin/diesel får inte tömmas på marken eller i vattnet. Slagvatten bör på land och i sjön sugas upp med hjälp av absorbenter och deponeras i särskild tunna för trasor med farligt avfall som finns i SVIs

miljöstation. SBS och FBK kan också använda denna tunna. Absorbenter kan köpas på båtillbehörsaffärer.

Bilaga 1: Miljöplan

Målen för medlemmar som tillhör Sättra Varfs Intresseförening, Sättra Båtsällskap och Fiskarfjärdens Båtklubb är följande med tillhörande aktiviteter.:

MÅL: 2017 Få igång rapportering och uppföljning av färganvändning

1. Varje år samla in information från båtägarna om huvudsaklig förtöjningsplats, vilken typ av bottenfärg som används och hur avveckling av TBT och biocidfärger planeras genomföras och när och sammanställa informationen till rapporter (SVI)

MÅL: 2017 Få igång användning av spolplatta i samband med upptagning för båtar där det finns risk för läckage av färger. (2017 gav Stockholms stads miljöförvaltning beskedet att man inte tänkte driftsätta spolplattan trots att SVI meddelat att den behövs fram till alla båtar är skrovrena. SVI kommer fortsätta att driva att spolplattan driftsätts.)

Aktiviteter:

- Inköp av effektiv spolutrustning (Ansvaret ej reglerat med Stockholms stad)
- Hitta en effektiv arbetsmetod för spolning i samband med upptagning(SVI)
- Identifiera vilka båtar som behöver spolas över spolplatta. (SVI)
- Resurssäkra spolning och ta med den i planering vid upptagning. (SVI)
- *Årligen redovisa och lämna in prover från spolplattan till Stockholms stad* (Ansvaret ej avtalsreglerat med Stockholms stad)
- Klargöra ansvarsfördelning i avtal med Stockholms stad runt funktionalitet och driftskostnader för spolplattan. (SVI)

MÅL:2018 har sanerat alla båtar med TBT-färg känd eller mätbar (mätning 2016) och blödande färger.

Aktiviteter:

- Samordna mätning av båtar 1991 och äldre. Ta in Britta Eklund om möjligt(TBT) (SVI) (LOVA-bidrag och övrigt bekostas av båtägarna)
- Rekommendera leverantörer som hyr ut sliputrustning som är säker för TBT(eventuellt avtal med rabatt) (SVI) alternativt köpa in för uthyrning.
- Följa upp och driva målet baserat på svar från årliga undersökningen (SVI)
- Rekommendera metoder för blästring som är miljösäkra för TBT och säkra för båt(SVI) (Blästring kan endast göras med tillstånd av SVI-styrelse.)
- Rekommendera företag som utför blästring enligt av SVI godkända metoder. (SVI)

MÅL: 2019 har sanerat alla båtar med övriga biocidfärger

Aktiviteter: Fortsätt med aktiviteter ovan med inriktning av sanering av biocidfärger.

MÅL: 2020 alla båtar som det finns alternativa metoder till biocidfärger skall ha gått över till dessa

Aktiviteter:

- Följa upp och driva målet baserat på svar från årliga undersökningen (SVI)
- Rekommendera och aktivt verka för att nya metoder används (SVI, SBS, FBK)
- Driva att de nya metoderna kan användas på bred front genom att hos SMBF, SBU och andra intressenter förklara vilka förutsättningar som krävs, när det gäller båttvättar, spolplattor mm. (SVI, SBS, FBK)

Utbildning:

Erbjuda minst ett utbildningstillfälle per år som berör något av målen till alla medlemmar (SBS, FBK)

Kommunikation

- Kommunicera miljöpolicy, miljöplan och avfallshanteringsplan handlingsplan och resultaten på föreningsmöten och via webbplatsen 4 gånger per år. (SVI, SBS, FBK SVI lämnar underlag).
- Kommunicera om nya alternativa metoder tillkommit.

Bilaga 2: Information om miljö- och hälsoeffekter av några ämnen:

Från Länsstyrelsen Stockholm enheten för miljöplanering
2013-09-03

Miljö-och hälsoeffekter

Förorenade områden kan innebära risk för negativ påverkan på både människors hälsa och miljön. Eventuella effekter beror bland annat på typ av kemikalier och exponeringsrisken. Exponeringsrisken är starkt förknippad med vilken markanvändning som pågår eller planeras på platsen.

Exponeringsvägar

De olika möjligheterna för människor och djur att utsättas för föroreningar kallas exponeringsvägar. Efter exponering kan föroreningen skada direkt (akut) eller tas upp i kroppen och spridas för att senare skada något annat organ.

Via munnen (mag-tarmkanalen)

Den mest dramatiska exponeringsvägen är direkt intag av förorenad jord eller vatten. Det kan ske t ex genom att små barn äter jord eller att man får i sig jord via dåligt sköljda grönsaker som odlats i förorenad jord eller att dessa grönsaker i sig är förorenade genom upptag av farliga ämnen. En vanligare väg kan vara intag av förorenat vatten, t ex via en brunn.

Genom inandning

Om förorening i form av damm eller ångor når lungorna kan skada uppstå där eller på annan plats i kroppen.

Hudexponering

Huden kan exponeras via kontakt med förorenad jord, badvatten eller sediment på sjöbotten. Föroreningarna kan skada huden direkt eller tas upp genom huden och skada andra organ.

Olika ämnens miljö- och hälsofarlighet

Vid bedömningen av ämnens miljö- och hälsofarlighet (inneboende egenskaper) tas hänsyn till deras nedbrytbarhet, bioackumulerbarhet (substansens förmåga att upplagras i levande vävnader) och biotillgänglighet samt toxicitet (giftighet).

Industrin har hanterat en mycket stor mängd olika farliga kemikalier genom åren och det är inte möjligt att här redogöra för alla dessa. Nedan följer dock en kort presentation av ett urval av, under åren, förekommande ämnen och deras inneboende egenskaper vad gäller miljö och hälsa. 2

(3) Datum 2013-09-03

- **Bly** är potentiellt bioackumulerbart och toxiskt.
- **Kadmium** har en mycket lång uppehållstid i mark och ytliga sediment vilket innebär bestående skador vid utsläpp. Kadmium kan orsaka en mängd störningar i miljön såsom störd fortplantning, hämmad tillväxt mm.
- **Zink** kan i höga halter ha en giftverkan för såväl vattenlevande organismer som växter. Zink kan vara ett mycket starkt gift i form av vissa organiska salter och komplex. Vidare är zink potentiellt ackumulerbart.
- **Krom** har mycket hög giftighet för vattenlevande organismer. I biologiskt tillgänglig form är krom även toxiskt för växter och mikroorganismer i jord. Krom är potentiellt bioackumulerbart.
- **Kobolt** är potentiellt ackumulerbart och mycket giftigt för vattenlevande organismer.
- **Koppar** är liksom zink ett livsnödvändigt ämne. Vid högre halter är koppar dock mycket giftigt för de flesta vattenlevande organismer. Många marklevande organismer är också känsliga för ämnet. Koppar är potentiellt bioackumulerbart.
- **Oljeprodukter** är en stor fara för sjöbotten- och havsbottenlevande organismer. Olja som når grundvattnet kan förstöra stora dricksvattentäkter.
- **Xylen** och **toluen**, som är aromatiska kolväten, är toxiska för vattenlevande organismer. För marklevande organismer är ämnena mycket toxiska.
- **Lacknafta** (alifater) kan betraktas som en samling av kolväten vars innehåll av aromater är högst 20%. Lacknafta är hälsoskadligt.
- **Klorerade lösningsmedel** såsom t ex trikloretylen ger skador på centrala nervsystemet och flera inre organ. De har negativa effekter på ozonskiktet samt även cancerframkallande egenskaper hos människor och djur.
- **Fenol** är ett irriterande, vävnadsskadande ämne med relativt hög akut toxicitet som också kan ge skador på det centrala nervsystemet. Fenol absorberas lätt både via hudkontakt, inandning och via mag- tarmkanal.
- **Ftalater** har som grupp betraktat (DEHP) relativt låg akut toxicitet men långtidseffekter kan förekomma. DEHP bioackumuleras och är svårnedbrytbart i områden med låga temperaturer och dåliga syreförhållanden. Dibutylftalat är mycket giftigt för vattenlevande organismer och potentiellt bioackumulerbart.
- **Butyltennföreningar** är mycket giftiga. Tennorganiska föreningar med två alkylgrupper bioackumuleras dock inte i samma höga utsträckning som trialkylföreningar.

- **Klorparaffiner.** Framförallt de kortkedjiga, högklorerade substanserna bedöms vara miljöfarliga för vattenmiljön, giftiga för akvatiska organismer och potentiellt bioackumulerbara.
- **Nonylfenoletoxylater** bryts ner till nonylfenol som är giftigt för vattenlevande organismer samt potentiellt bioackumulerbar och persistent i akvatisk miljö.
- **Biocider** har ju till uppgift att motverka t ex röta och påväxt och kan generellt betraktas som miljöfarliga och mycket giftiga, framförallt för vattenlevande organismer.
- **PAH** (polycykliska aromatiska kolväten) är en grupp mycket farliga ämnen. Flera av dem är cancerogena. De är svårnedbrytbara och ansamlas i fettvävnad hos människor och djur.

Bilaga 3: Ansvarsfördelning för egenkontroll på respektive organisation

Egenkontroll enligt Svenska Båtunionens checklista skall genomföras årligen på respektive organisation. Ansvarsfördelningen är grovt följande:

Ansvarsområde	SVI	SBS	Fiskarfjärden	Kommentarer
HAMNOMÅDE				
Översiktsplan		x	x	
Besiktning el vatten avloppsledning	x	x	x	Respektive del varv, hamn, klubbhuset ingår i hamnen
Sjösättningsramp	x			
BRYGGOR och KAJER		x	x	På respektive klubb
ELSÄKERHET	x	x	x	På respektive del och klubb
BRANDSKYDD	x	x	x	På respektive del och klubb
TORR och SJÖSÄTTNING	x			
LYFTANORDNINGAR	x			
MASTSKJUL	x			
BRÄNSLESTATION	x			
SÄKERHETSUTRUSTNING		x	x	Respektive klubb
BLYBATTERIER	x			
TRYCKKÄRL	x			På varvsområdet
PERSONLIG SKYDDSUSTRUSTNING	x	x	x	För de arbete som respektive organisation ansvarar för
UTBILDNING	x	x	x	För de arbete som respektive organisation ansvarar för
DOKUMENTATION	x	x	x	För respektive organisations utförda besiktningar
MILJÖ				
Miljöplan	x	x	x	Gemensam Miljöpolicy och miljöplan
Utsläpp vid underhåll reparationer och utrustning	x			Under varvsäsongen
Båtbottentvätt	x			Spolplatta finns. Byggd av Stockholms stad. Ansvarsfrågor för denna behöver redas ut.
AVFALLSHANTEING				
Avfallshanteringsplan	x	x	x	En per organisation skrivs
Farligt avfall	x			
Latrin		x		Toatömningsanläggning,

				Toalett, och tömning av lösa toaletter har byggts av Stockholms stad. Ansvarsfrågan för dessa behöver redas ut.
BRÄNSLEHANTERING	x			